

Asociace
pro mezinárodní
otázky
Association
for International
Affairs

Conference Report

Post-lisabonský integrační proces očima právních expertů: chaos v primárním právu nebo účelné odpovědi na krizi?

—

Květen 2012

Post-lisabonský integrační proces očima právních expertů: chaos v primárním právu nebo účelné odpovědi na krizi?

—

Zuzana Brezinová

Květen 2012

Conference Report

Post-lisabonský integrační proces očima právních expertů: chaos v primárním právu nebo účelné odpovědi na krizi?

–
Květen 2012

V rámci projektu Asociace pro mezinárodní otázky s názvem **Challenging the Czech Tales on European Policies** proběhl již pátý expertní seminář. Tentokrát byl zaměřen na právní aspekty integračního procesu v souvislosti s nepřijetím Fiskálního paktu v České republice a současnou krizí eurozóny. Hosté, kterými byli **Ivo Šlosarčík** z Institutu pro evropskou politiku, EUROPEUM, a **Robert Zbíral** z Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, se dotkli několika zásadních otázek: možnosti referenda o přistoupení k Fiskálnímu paktu a zpochybnění vstupu do eurozóny, teoretického přenosu kompetencí na nadnárodní úroveň, a v neposlední řadě také komplikovaného souladu unijního a vnitrostátního právního systému a vynutitelnosti jednotlivých opatření. Seminář moderoval analytik Asociace pro mezinárodní otázky, **Vít Dostál**.

Prvním tématem, které je pro současnou evropskou debatu klíčové, je otázka referenda nejen o přistoupení k Fiskálnímu paktu, ale také o setrvání v eurozóně. Z dřívějších smluv si Česká republika nese závazek, že bude aktivně napomáhat splnění kritérií znamenajících brzké přijetí eura a kompletní začlenění do hospodářské a měnové unie. Objevují se však hlasy, a není jich málo, které se snaží tento závazek zpochybnit a vyvolat v této otázce referendum. Zda a za jakých podmínek ho současná česká Ústava povoluje, byl první dotaz na docenta Ivo Šlosarčíka. Dle jeho názoru je česká Ústava ohledně referend velice vágní. Existuje v ní klauzule říkající, že ústavní zákon stanoví, kdy může lid vykonávat svou moc přímo u vnitrostátních otázek, ale také podmínky, za nichž může být referendum nahrazena i standardní parlamentní ratifikace mezinárodní smlouvy, která přenáší pravomoci státní správy nebo samosprávy na vyšší nadnárodní celek, tedy mezinárodní organizaci nebo instituci. Vzhledem k neexistenci přesného ustanovení má Česká republika, jak upozorňuje docent Šlosarčík, určitou volnost v konání referend, zejména v jeho technických parametrech. Co se týče Fiskálního kompaktu, přiklání se k možnému konání referenda, zda závazného či pouze poradního charakteru je už však na Parlamentu. V případě provázanosti Fiskálního kompaktu se setrváním v eurozóně je situace komplikovanější. Mohli bychom narazit na klauzuli v čl. 1 odst. 2 říkající, že Česká republika respektuje své závazky vyplývající z mezinárodního práva. V momentě, kdy jsme se primárním právem Evropské unie zavázali ke směřování k eurozóně, může být zpětné referendum, v případě, že jsme si nevyjednali žádnou výjimku jako Velká Británie nebo Dánsko, značně problematické a jeho konání by bylo podrobeno zkoumání Ústavního soudu v otázce porušování ústavnosti. Přesto si nicméně dovede představit konání referenda i v druhém případě, ovšem v doprovodu ústavně-právních změn a politické debaty v Parlamentu.

Na úvodní osvětlení problematiky z právního hlediska navázal Vít Dostál otázkou na druhého z hostů, doktora Roberta Zbírala a to, zda dochází v případě Fiskálního kompaktu skutečně k přenosu pravomocí na nadnárodní úroveň a pokud ano, pak kterých. Doktor Zbíral nejprve doplnil pár slov k prvnímu tématu. Debata o referendu je dle něj kompetentní pouze v případě, kdy skutečně dochází k přenosu pravomocí. Samozřejmě můžeme konat referendum kdykoli, vzhledem k volnosti české Ústavy, ale pak by ztrácelo svou základní logiku. Zdůrazňuje, že zhodnocení situace a problematiky přenosu pravomocí na nadnárodní úroveň musí vycházet vždy z ústavních ustanovení, nikoli jak někteří poslední dobou mylně interpretují, z evropského práva. Co se týče Fiskálního kompaktu, vyskytuje se mnoho různých názorů od mnoha právních expertů a politologů kladoucích důraz na rozdílné aspekty, tudíž nikdy nedojdou k úplně shodě. Částečná shoda v přenosu kompetencí však existuje a to v čl. 7 o povinnosti států eurozóny hlasovat o opatřeních navržených Komisí a čl. 8 týkající se role Evropského soudního dvora ve vynucování Fiskálního paktu. Sám je ale

Conference Report

Post-lisabonský integrační proces očima právních expertů: chaos v primárním právu nebo účelné odpovědi na krizi?

—
Květen 2012

odlišného názoru. V článku 7, který současný premiér Petr Nečas považuje za nejproblematictější, by přenos pravomocí osobně neviděl. Je to jednoduše dohoda států o tom, že budou určitým způsobem hlasovat, pouze je nezvyklé, že se klauzule vyskytla přímo v mezinárodní smlouvě. Podobné dohody se mezi státy vyskytují běžně, ač nejsou součástí mezinárodního práva. V řadě případů se při hlasování v Radě již předem vytváří domluvené koalice. Navíc se ustanovení čl. 7 Fiskálního paktu vztahuje pouze na členské státy eurozóny, tudíž ostatních členů EU se teoreticky žádným způsobem nedotýká, na rozdíl od hlasování o vnitřním trhu. Jediným sporným bodem je překlad znění čl. 7: „smluvní strany, jejichž měnou je euro, se zavazují, že budou při plném respektování procedurálních požadavků smluv, na nichž je založená Evropská unie, podporovat návrhy a doporučení, které Komise předloží.“ Jedná se o právně vynutitelný závazek, nebo pouze o doporučení? Tento problém je zejména problémem překladovým, kdy stejná slova v jiných jazycích přebírají lehce odlišný význam.

V čl. 7 tedy k přenosu pravomocí nedochází, čl. 8 už však přenosem kompetencí je. Role Evropského soudního dvora při vynucování ustanovení Fiskálního paktu je dána rozhodčí smlouvou, která nejen že oslabuje roli Evropské komise, ale při vstupu České republiky k Evropské unii nebyla ještě v primárním právu zahrnuta. Jedná se tedy o změnu okolností vedoucí k přenosu pravomocí, proto není pochyb o tom, aby byl pakt přijat dle čl. 10a české Ústavy, tedy referendem.

Analýzu doplnil docent Šlosarčík, který také vyzdvihl důležitost, kterou má přenos kompetencí pro konání referenda. V případě neexistence přenosu se ocitáme na ústavně nepopsané půdě a máme v podstatě dvě možnosti, jak si situaci vyložit: co Ústava nezakazuje, je možné, což ovšem platí zejména pro občanský výklad. Druhou možností je klasický postup: pokud Ústava přímo referendum nedefinuje jako možné, postupuje se standardní ratifikační procedurou. Nebyl by problém zorganizovat ani v jednom z případů nezávazné konzultační referendum. Problémem by se stalo referendum závazné, protože Ústava pouze definuje klasickou ratifikaci probíhající skrze Parlament a prezidenta, nevymezuje případy, kdy je tato procedura nahrazena lidovým hlasováním majícím stejnou ratifikační sílu. Situace je tak opětovně postavena před rozhodnutí Ústavního soudu. Současná situace se těžko posuzuje, jelikož nám chybí příklady z minulosti, vyjma přistoupení k Mezinárodnímu trestnímu soudu, které bylo schváleno ústavní většinou bez referenda.

Jako tradičně se do debaty zapojilo i odborné publikum, konkrétně Zdeněk Sychra z Masarykovy univerzity v Brně otázkou, zda by bylo možné argumentovat stejným postupem, jaký zvolilo Švédsko, které podepsalo totožnou smlouvu jako my a také žádalo referendum. Tedy snažit se svými kroky a politickými rozhodnutími směřování k eurozóně spíše blokovat. První se odpovědi ujímá Ivo Šlosarčík, podle kterého by šlo tímto způsobem argumentovat, ale není řečeno, že Švédsko neporušuje své povinnosti plynoucí z evropského primárního práva. Dovede si velice dobře představit rozpracovanou žalobu Komise na Švédsko, jež by zdůrazňovala neochotu provádět jakákoli opatření vedoucí k urychlení vstupu do měnové unie a snahu o zpomalení nebo zablokování procesu prostřednictvím vedení jeho vlastní měnové politiky. Toto jednání by navíc mohla Komise označit jako v rozporu se specifickými požadavky formulovanými v přístupové smlouvě. Na druhou stranu si ale nemyslí, že by se Komise hnala do sporů tohoto typu a kde není žalobce, není ani soudce. Komise by z celého procesu mohla vyjít právně jako vítěz, ovšem politicky by prohrála. Otázku českého referenda a jeho právní napadnutelnosti u ústavního soudu, pokud

Conference Report

Post-lisabonský integrační proces očima právních expertů: chaos v primárním právu nebo účelné odpovědi na krizi?

—
Květen 2012

by se k jeho konání našla dostatečná politická vůle, vidí Ivo Šlosarčík jako realizovatelnou. Pokud opustíme oblast ústavních stížností, tak v klauzuli o referendu, ať konzultačním či závazném, je vždy možnost soudního přezkumu. Česká republika musí umožnit Ústavnímu soudu vstup do referenda a deklarování jeho ústavnosti či protiústavnosti. Ústavní soud by tak byl postaven před dvě možnosti: žalovat zákon o referendu týkající se setrvání v eurozóně, nebo využít mechanismy kontrolující jeho průběh. Hlavním problémem, který nám znemožňuje situaci jednoznačně vyřešit je ambivalentní vztah mezi evropským a mezinárodním právem. Nevíme, zda je vůbec možné převzít fungující principy mezinárodního práva a přenést je na evropskou úroveň. Příkladem můžou být snahy předcházející Lisabonskou smlouvu, které prosazovaly možnost vystoupení členů z Evropské unie právě na základě zkušeností z mezinárodních organizací a dohod. Co se týče eurozóny, mohou členské státy využít klauzuli mezinárodního práva o podstatné změně okolností pocházející z vídeňských smluv. Z pohledu České republiky je současný stav, tedy chování Evropské centrální banky a přijetí Fiskální smlouvy, podstatnou změnou okolností, která ji tudíž opravňuje k přehodnocení svých závazků. Nemáme však zkušenost a přesná pravidla, proto nelze předvídat reakci Ústavního ani Evropského soudu.

Robert Zbíral však plně nesouhlasil s tím, že by referendum bylo právně napadnutelné a tudíž komplikované. Za prvé, i když skupina poslanců v Evropském parlamentu vyzývala k žalobě, Komise zůstala nečinná, čímž se vytvořil určitý precedens pro budoucí chování. A za druhé, zřizovací smlouvy nastavily vstup do eurozóny jako velice zvláštní konstrukci: na jedné straně je závazek o vstupu, na druhé straně je vstup definován jako odměna. Musíme si ho zasloužit, ale někdo ho musí i schválit, což nebývá ve smlouvách běžné. Podle něj má stát svobodnou volbu, zda vstoupí do eurozóny a bude plnit daná kritéria, či nikoli. Nemá tedy smysl rozlišovat mezi státy se stálou výjimkou a mezi státy, které euro nemají, ale kdysi se ke vstupu do měnové unie zavázaly. Česká republika v podstatě nepřistoupením k mechanismu ERM II oddálila přijetí eura. Zároveň nemůžeme ani říci, že by referendum bylo napadnutelné z ústavního hlediska. Zaprvé nevíme, zda by šel Ústavní soud touto konfliktní cestou, a za druhé mu mezinárodní právo slouží spíše jako únikový ventil. Je zřejmé, že k podstatné změně okolností v měnové unii opravdu došlo. Navíc mnoha opatření sama o sobě přenos pravomocí neznamenají, avšak v provázanosti s dalšími předpisy již k přenosu kompetencí dochází.

Ivo Šlosarčík naopak upozorňuje, že argumentace podstatnou změnou okolností je lákavá, jelikož ji používají státy při mezinárodních sporech i lidé v běžném životě. Problém nastává v momentě, kdy druhá strana změnu okolností nevidí. Sám je navíc skeptikem, co se týče mezinárodních soudů. Také musíme posoudit, zda je změna okolností opravdu dostatečná, aby mohl být tento proces aktivován. Pokud už bychom se dohodli, že podstatná změna okolností opravdu proběhla, vůbec není jisté, že tento fakt vezme v úvahu také Evropský soudní dvůr, který důsledně argumentuje tím, že nespadá pod mezinárodní právo, a tudíž ne vše co platí na mezinárodní scéně, je právně vynutitelné na scéně evropské. Smluvní integrace, která proběhla a probíhá v Evropské unii, se pohybuje na naprosto odlišné úrovni než v mezinárodních organizacích a institucích. Robert Zbíral doplňuje, že Evropský soudní dvůr se v podstatě k této otázce už vyjádřil v roce 1963 v případě Belgie, která se snažila argumentovat podstatnou změnou okolností a dopomoci si k vystoupení ze Společenství. Soudci se tehdy postavili zásadně proti využívání mezinárodních principů na evropské úrovni.

Conference Report

Post-lisabonský integrační proces očima právních expertů: chaos v primárním právu nebo účelné odpovědi na krizi?

—
Květen 2012

Debata se postupně přesunula od výhradně české situace k zhodnocení přístupu jiných členů Evropské Unie. Zajímavým tématem se stala otázka ratifikace Fiskální smlouvy v Irsku. Tvůrci Fiskálního paktu se referendu v Irsku snažili vyhnout, dnes se najdou odborníci tvrdící, že Fiskální smlouva stojí mimo primární právo a tudíž by k referendu dojít mělo. Dala by se zde najít paralela pro českou debatu?

Co se týče právě Irska, jejich pro-referendní přístup se formoval velice dlouhou dobu. Na rozdíl od nás a Německa mají ve své ústavě pouze klauzuli, že Irsko může přistoupit k některým jmenovaným smlouvám o evropské integraci. Mezi zahrnuté smlouvy patří klasické integrační a rozšiřovací smlouvy od římské po lisabonskou, chybí však např. rozšiřovací smlouva z r. 2004. Když Irové přistupovali v r. 1973, přijali smlouvy o ESUO, EURATOM a EHS a začlenili je do své ústavy. Následně byl přijat Jednotný evropský akt, který měl být schválen pouze domluvou v irském parlamentu bez ústavní změny. Využili tak klauzuli umožňující vstupu do EHS, přičemž JEA považovali za jeho plnou součást a modifikaci, čímž se vyhnuli nutnosti novelizovat ústavu. Tento postup byl napaden u Ústavního soudu a prohlášen za nevhodný. Ústavní klauzule povolující přijetí evropských smluv parlamentní debatou není bianco šekem pro automatické schvalování dokumentů, zároveň ale nemusí každá nová smlouva znamenat ústavní novelu. Ta se vyskytuje zejména v případě, že se jedná o změny evropských cílů a pravomocí podstatným způsobem, což ovšem Jednotný evropský akt byl. Navíc je každá ústavní změna podrobena schválení v referendu. Od té doby se proto irská vláda snaží vyhnout podobným sporům s Ústavním soudem a každou novou smlouvu nebo změnu primárního práva schvaluje jako ústavní novelu a doprovází ji tedy povinné referendum. Tato poměrně nová argumentace hovoří ve prospěch referenda při schvalování jakýchkoli nových smluv majících potenciál k přenosu pravomocí. Nevychází ovšem z evropské legislativy, ale z irské. Referendum, kterého se všichni obávali, bylo v podstatě pro zbytek členů eurozóny ve výsledku pouze konzultačního charakteru.

Právně by negativní výsledek irského referenda nic neznamenal. Státy, které Fiskální smlouvu iniciovaly a je pro ně výhodná, ji bez problémů ratifikují, státy v krizi, pro něž měla být smlouva pomocí, zůstávají často mimo. Příčinou je klauzule uzavírající text Fiskálního paktu říkající, že ke vstupu smlouvy v platnost postačuje ratifikace 12 členů, což v podstatě redukuje vyděračský potenciál malých zemí, pokud se hlavní leaderi rozhodnou pro. Irský černý Petr blokující velkou část evropské legislativy, nejnověji např. Lisabonskou smlouvu, byl tak odstraněn.

Zajímavá je také myšlenka Roberta Zbírala o posílení spolupráci, jež by mohla sloužit jako varianta fiskálního paktu. Proč nemohla právě tato forma kooperace nahradit současnou smlouvu a vyhnout se tak problémům s ratifikací a změnám primárního práva? Ivo Šlosarčík zdůrazňuje, že posílená spolupráce může vzniknout pouze v rámci sekundárního práva. Primární právo musí zůstat nadále nezměněno. V souvislosti s Fiskální smlouvou by se posílená spolupráce profilovala nad rámcem sekundárního práva, kde tento mechanismus není dostatečně ošetřený na to, aby mohl být plně funkční. Původní verzi měla být změna stávajících smluv do podoby vyhovující především Německu s výjimkou pro Velkou Británii, která ale nakonec celý projekt odmítla. Výsledkem je proto kompletně nová smlouva. Faktem ale zůstává, že je, i přes problémy s ratifikací, nadále podřízena sekundárnímu právu. Kdyby se chtěla přesunout na vyšší úroveň, pravomoci v ní zahrnuté by kolidovaly především s novými sankčními pravomocemi Evropského soudního dvora.

Conference Report

Post-lisabonský integrační proces očima právních expertů: chaos v primárním právu nebo účelné odpovědi na krizi?

—
Květen 2012

Komplikací by mohla být zejména klauzule zavazující členské státy, aby si veškeré práva a povinnosti plynoucí z evropského práva zakomponovali do svého ústavního práva. Lisabonská smlouva již obsahuje ustanovení respektující ústavní autonomii členských zemí. Vzhledem k tomu, že Lisabonská smlouva je poměrně novým zdrojem primárního práva, nemáme dostatek zkušeností s reakcemi Evropského soudního dvora v popsanych situacích. Evropskou unii zajímá pouze jediné, aby její právní ustanovení fungovala i v členských státech, zda jako součást ústavy, či nikoli, to už není důležité. Fiskální pakt ovšem státy zavazuje k zakotvení svých klauzulí do ústavních pořádků, což v podstatě porušuje základní ustanovení. Pohybujeme se ovšem pouze v rovině spekulací a odhadů, jelikož neexistuje přesný právní výklad ani precedens.

Robert Zbíral je jiného názoru. Podle něj by soudní pravomoci nebyly problémem. V rámci posílené spolupráce by fungovala standardní řízení na porušení smlouvy, což by bylo mnohem transparentnější, než kdy Komise nařizuje státům, aby podaly žalobu. S docentem Šlosarčíkem se shodují v druhé záležitosti, a to že nařízení domácích ústavních změn za účelem zakotvení sekundární evropské legislativy do vnitrostátních právních řádů pomocí klauzule: „na základě trvalých předpisů a přednostně na ústavní úrovni, či předpisů, u nichž je zaručeno, že budou určitým způsobem respektovány a dodržovány“. Co je ovšem ono trvalé a závazné pravidlo? Zároveň se v textu říká, že zákon může být zakotven také jako klasický prováděcí akt, nikoli ústavní novela, což by ovšem znamenalo, jak říká evropské právo, že je dávana přednost obyčejnému zákonu před ústavním, což hrubě porušuje právní hierarchii států.

Ivo Šlosarčík upozorňuje, že je třeba si uvědomit, co je smyslem celého paktu. Má dvě hlavní zprávy pro státy, politiky a občany. Zaprvé, přesněji a velice přísně definovat, co je to rozumné fiskální hospodaření. Je totiž daleko lepší, když se porušují tvrdá pravidla než měkká, protože výsledné škody jsou pak daleko menší. A za druhé, to, co se dohodne, se musí respektovat nejen teoreticky, ale hlavně prakticky. Cílem je tedy zúžit manévrovací prostor pro politiky na vnitrostátní i evropské úrovni. Snaží se, aby možnost najít si únikové cesty přes politické ústupky, byla mnohem menší a komplikovanější. Proto se snaží o dodržování trvalých závazků, které jsou včleněny do ústavních pořádků.

Naopak Robert Zbíral má velmi cynický pohled na rozhodování v Evropské unii. Fiskální kompakt, který zahrnuje poloautomatické sankce a nutí jednotlivé státy, aby vystupovaly proti sobě, může vést pouze ke sporům a vytvářet dělicí linie v rámci EU. Stát, který není schopen splnit povinná kritéria kvůli finanční či hospodářské krizi a ještě je za to potrestán pokutou, se ocitne na hranici kolapsu. Proto existují reálné pochybnosti o efektivitě paktu.

Arnošt Marks, partner AMO v tomto projektu, zasáhl do debaty svým dotazem týkajícím se negativního a skeptického pojetí Fiskálního paktu v České republice. Zajímalo ho, zda je pesimistický přístup typicky českým rysem nebo je znám i jiný podobný případ v rámci zemí Evropské unie. Doktor Zbíral zmiňuje např. debatu ve Velké Británii, ač ta sama k měnové unii nepřistoupila a smlouvu i tak kritizovala. Výsledkem debaty byly zajímavé poznatky týkající se zmírnění pravidel, popřípadě vyjednání výjimek. Ač jsou pravidla velice přísně nastavená, existují únikové kličky, které jsou zakotvené v samotné smlouvě. Pokud se podíváme na debaty probíhající přímo v zainteresovaných státech, je obtížné najít podobnou situaci, která vznikla u nás. Není to však proto, že by pochybnosti zmizely, popřípadě vůbec nebyly. Německo, jako stát iniciující Fiskální pak, nemůže kritizovat vlastní dílo a v podstatě

Conference Report

Post-lisabonský integrační proces očima právních expertů: chaos v primárním právu nebo účelné odpovědi na krizi?

—
Květen 2012

záchranu své ekonomiky, i když chyby samozřejmě vidí. Svobodná debata je navíc podle Roberta Zbírala dnes velice omezená. Lidé, zejména odborníci a akademici, kteří ji vytváří, jsou určitým způsobem zainteresováni na daném projektu, navíc se krize eurozóny dotýká i samotných občanů, jímž by pád eura způsobil obrovské komplikace. Pokud se profilujete jako kritik, obdržíte nálepkou extrémisty a doporučení, abyste vymysleli vlastní a lepší návrh, což v současné situaci není podle něj možné.

Ivo Šlosarčík naopak v debatách určitou perspektivu vidí. Zmiňuje např. Francii, která může vnímat Fiskální pakt jako modifikovanou projekci německých zájmů a preferencí do finančního rámce. Navíc byl francouzský souhlas neadekvátní jejich silnému postavení a vlivu v Unii. Je otázkou, jak se k problému postaví nový francouzský prezident Hollande. Nepochybně bude muset reagovat, jelikož si na zpochybňování kroků svého předchůdce postavil prezidentskou volební kampaň. Druhá debata bude probíhat nebo už probíhá v Řecku. Někteří politici zde zpochybňují efektivitu dlouhodobých pravidel, když nejsou dostatečně účinná pravidla krátkodobá. Navíc napadají faktickou neexistenci kondicionalit, které jsou spíše politickým nástrojem. Řecká politická scéna také nabízí vzhledem k neexistenci automatických sankcí dostatečně velký prostor pro úhybné manévry a projekci politických preferencí. Zmíněné sankce jsou navíc často aktivovány podle politického nikoli ekonomického klíče. Státy se špatnou pověstí jsou trnem v oku hlavním politickým leaderům, a naopak přátelsky nakloněné země získávají výjimky nebo dlouhodobá přechodná období na splnění základních ekonomických kritérií. Typickým příkladem je právě Řecko a jeho vstup do eurozóny, který skončil falšováním statistik a zkruslováním situace, jelikož nebylo ekonomicky na takovou zátěž v době svého vstupu dostatečně připraveno.

Fiskální pakt, ať už z právního, politického nebo ekonomického hlediska je a vždycky bude pro určité země problematický. Tvůrci budou své dílo bránit a promítnou do něj co nejvíce svých vlastních preferencí. Smlouvy týkající se ekonomické situace Evropské unie snad ani nemohou být nestranné a objektivní. Spory a dělicí linie se vytváří především mezi čistými přispěvateli a čistými příjemci financí z unijního rozpočtu, či jeho suplementu v podobě záchranných fondů. Silné ekonomiky se snaží zamezit krachu projektu, který sami podporují, a vyhovuje jejich situaci. Smlouvy jsou proto nastavené zejména v jejich prospěch a kondicionality splňují především jejich požadavky. Státy zmínané ekonomickou krizí se snaží svých závazků zbavit, hledají možnosti v referendu, evropském nebo mezinárodním právu. Debaty, jako je ta česká, probíhají ve většině evropských zemí, a kde dosud nezačaly, brzy vypuknou. Otázkou je, co bude jejich výsledkem. Zda návrh nového řešení, modifikace starého, nebo pouze uchování současného, ne vždy plně funkčního, systému s již existujícími kontrolními mechanismy.

Asociace
pro mezinárodní
otázky
Association
for International
Affairs

Conference Report

Post-lisabonský integrační proces očima právních expertů: chaos v primárním právu nebo účelné odpovědi na krizi?

–
Květen 2012

ASOCIACE PRO MEZINÁRODNÍ OTÁZKY

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO) je nevládní organizace založená za účelem výzkumu a vzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Základním posláním AMO je přispívat k hlubšímu porozumění mezinárodnímu dění. Díky svým aktivitám a patnáctileté historii je AMO vnímána jako přední nezávislý zahraničněpolitický think-tank v České republice.

K DOSAŽENÍ SVÝCH CÍLŮ ASOCIACE:

- formuluje a vydává studie a analýzy;
- pořádá mezinárodní konference, expertní semináře, kulaté stoly, veřejné diskuse;
- organizuje vzdělávací projekty;
- prezentuje kritické názory a komentáře k aktuálnímu dění pro domácí a zahraniční média;
- vytváří příznivější podmínky pro růst nové generace expertů;
- podporuje zájem o disciplínu mezinárodních vztahů mezi širokou veřejností;
- spolupracuje s řadou dalších domácích i zahraničních institucí.

VÝZKUMNÉ CENTRUM

Výzkumné centrum AMO bylo založeno v říjnu 2003 jako jeden z hlavních pilířů činnosti Asociace zaměřený na výzkum, analýzu a popularizaci výzkumu v oblasti mezinárodních vztahů a zahraniční, bezpečnostní a obranné politiky. Náplní činnosti Centra je přispívat k identifikaci a analýze problémů důležitých pro zahraniční politiku ČR a její postavení v současném světě. Centrum poskytuje nezávislé analýzy, vytváří prostor pro odbornou i veřejnou diskusi o problémech mezinárodní politiky a navrhuje jejich možná řešení. Činnost Centra lze rozdělit do dvou základních, vzájemně provázaných oblastí: výzkumu a expertní analýzy na straně jedné a zprostředkování politického a odborného dialogu na straně druhé. Všechny doposud publikované publikace naleznete na [stránkách AMO](#). Kratší komentáře a vyjádření analytiků a dalších spolupracovníků k současným událostem naleznete na [blogu AMO](#).

Bud'te v obraze a sledujte nás i zde!

